

Vlaams
Parlement

ingediend op **823** (2015-2016) – Nr. 2
7 oktober (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Inburgering en Stedenbeleid
uitgebracht door Michel Doomst en Marius Meremans

over het voorstel van decreet

van Katrien Schryvers, Peter Wouters, Marnic De Meulemeester,
Nadia Sminate, Ward Kennes en Sofie Joosen

houdende wijziging
van het decreet van 16 januari 2004
op de begraafplaatsen en de lijkbezorging

Samenstelling van de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid:

Voorzitter: Mercedes Van Volcem.

Vaste leden:

Sofie Joosen, Bert Maertens, Marius Meremans, Willy Segers, Nadia Sminate, Peter Wouters;
Bart Dochy, Michel Doomst, Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
Marnic De Meulemeester, Mercedes Van Volcem;
Kurt De Loor, Els Robeyns;
Ingrid Pira.

Plaatsvervangers:

Björn Anseeuw, Paul Cordy, Andries Gryffroy, Lies Jans, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire;
Caroline Bastiaens, Jan Durnez, Martine Fournier, Joris Poschet;
Lydia Peeters, Bart Somers;
Jan Bertels, Yasmine Kherbache;
Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Chris Janssens;
Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

823 (2015-2016) – Nr. 1: Voorstel van decreet

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid besprak op 4 oktober 2016 het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

1. Toelichting door Katrien Schryvers

Katrien Schryvers stelt dat de Vlaamse regelgeving momenteel twee vormen van lijkbezorging toelaat: begraven en cremeren. De begraafing van een lijk vindt plaats op de gemeentelijke begraafplaats. Ook de uitstrooiing van de as na crematie of de bijzetting van de asurne in een columbarium gebeurt in de regel op de gemeentelijke begraafplaats. Tevens bestaat de mogelijkheid om de as na crematie uit te strooien op een andere plaats dan de begraafplaats of op de aan het grondgebied van België grenzende territoriale zee, of om de asurne te begraven op een andere plaats dan op de gemeentelijke begraafplaats. Wat niet mogelijk is in het kader van het huidige decreet, is de begraafing of uitstrooiing van de as op het openbaar domein.

De laatste jaren is de zorg voor de overledenen sterk aan het evolueren. Steeds meer wordt getracht om de laatste wensen van de overledenen zo veel mogelijk te honoreren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de afscheidsplechtigheid, maar zeker ook voor de laatste rustplaats. Aldus kan onder meer worden verwezen naar de wens van steeds meer mensen om te worden begraven in een natuurlijkere omgeving dan de traditionele begraafplaats. In de omringende landen Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk werden daartoe al zogenaamde 'natuurbegravingen' ingericht. Op dergelijke begraafplaatsen kunnen mensen begraven worden in de vrije natuur. Ook in Vlaanderen ziet men dergelijke tendens groeien. Gemeenten proberen bijvoorbeeld aan de vraag tegemoet te komen door een meer natuurlijk ingericht deel van de begraafplaats aan te sluiten op een huidige begraafplaats.

Bovendien groeit stelselmatig de vraag om de as te kunnen uitstrooien op een andere plaats dan momenteel decretaal mogelijk is. Het uitstrooien van de as kan nu al op de strooiweide op de gemeentelijke begraafplaats, in de eigen tuin of met toestemming van de eigenaar op een ander privéterrein, maar niet op het openbaar domein. Nochtans wordt men in natuurgebieden of in bossen steeds meer geconfronteerd met uitgestrooide assen, hoewel dit vandaag dus onwettig is. Nabestaanden willen echter op die manier invulling geven aan de uitdrukkelijke wil van de overledene. Men kan vandaag de as mee naar huis nemen, maar nadien is er geen enkele controle op de bestemming die na de bewaring aan de as gegeven wordt.

Met dit voorstel van decreet willen de indieners de mogelijkheid creëren om tegemoet te komen aan de vragen die ter zake leven in de samenleving. Men creëert de mogelijkheid om de gemeenten zelf te laten afbakenen in welke zones van het openbaar domein de as kan worden uitgestrooid of waar biologisch afbreekbare urnen kunnen worden begraven. De gemeenteraad krijgt de uitdrukkelijke bevoegdheid om die zones af te bakenen, zodanig dat confrontaties met andere bestemmingen (bijvoorbeeld een recreatieve zone) worden vermeden. De indieners willen de gemeentelijke autonomie ten volle laten spelen, ervan uitgaande dat de gemeenteraden respectvol zullen beslissen over de laatste bestemming van de as.

Een tweede element van dit voorstel van decreet betreft het opheffen van de verplichting dat momenteel elke begraafplaats in de gemeente alle vormen van lijkbezorging moet aanbieden. Er zijn de laatste jaren heel wat begraafplaatsen gesloten omdat er voor een van de verschillende vormen van lijkbezorging geen plaats meer was. In die zin lijkt het de indieners wenselijk dat de gemeente een

gesloten begraafplaats nog kan blijven gebruiken voor die vormen van lijkbezorging waarvoor er nog ruimte is.

Katrien Schryvers besluit dat men met dit voorstel van decreet tegemoetkomt aan een aantal evoluties in de maatschappij en aan de wens van overledenen en nabestaanden om een meer persoonlijke invulling te kunnen geven aan de laatste rustplaats en aan de asbestemming.

2. Bespreking

Marnic De Meulemeester zegt dat dit voorstel van decreet het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging op drie belangrijke punten wijzigt. Ten eerste wordt de mogelijkheid geboden voor gemeenten om andere zones dan begraafplaatsen aan te duiden voor het uitstrooien van assen of het begraven ervan in composteerbare urnen. Op die manier wordt de weg geopend naar echte natuurbegraafplaatsen. Ten tweede wordt de verplichting geschrapt dat de gemeente op elke begraafplaats alle vormen van begraven (begraven, columbarium, strooiweide) moet aanbieden. Die wordt vervangen door een plicht om alle vormen van begraven over het hele grondgebied aan te bieden. Ten derde is er een versoepeling van het verbod voor gemeenten om nog iets te doen op oude begraafplaatsen. Men zal ze nog mogen gebruiken voor die vormen van lijkbezorging waarvoor er nog plaats is.

Met dit voorstel van decreet wordt tegemoetgekomen aan een belangrijke maatschappelijke evolutie, met name de steeds stijgende vraag om meer vrijheid en mogelijkheden te krijgen om met de assen van een overledene om te gaan. Die vrijheid is vandaag beperkt tot ofwel uitstrooiing of bijzetting op een begraafplaats ofwel het naar huis meenemen van de assen. Uitstrooiing op zee is ook mogelijk. Meer en meer komt echter de vraag om ook op andere plaatsen dan begraafplaatsen uitstrooiingen of begravingen van assen mogelijk te maken. De vraag naar zogenaamde natuurbegraafplaatsen stijgt. Met dit voorstel van decreet wordt aan die vraag tegemoetgekomen. Het biedt een kader waarbinnen de gemeenten ook andere zones dan de klassieke begraafplaatsen kunnen aanduiden waar de assen kunnen worden uitgestrooid of begraven. Op die manier geeft men de mensen meer keuzevrijheid.

Peter Wouters kan zich aansluiten bij de twee vorige sprekers. Voor zijn fractie is het ook belangrijk dat het funerair erfgoed via dit voorstel van decreet nieuw leven wordt ingeblazen. Dat erfgoed wordt vandaag sterk onderschat en is vaak onbekend en onbemind. Dit voorstel van decreet kan ertoe bijdragen dat het funerair erfgoed opnieuw naar waarde wordt geschat.

Kurt De Loor betreurt dat de oppositiepartijen niet werden betrokken bij of geconsulteerd over dit voorstel van decreet. In het verleden was dat wel het geval als het over dit thema ging, dat toch de partijgrenzen overstijgt. Dit is een spijtige zaak en om die reden zal de spreker zich bij de eindstemming over het voorstel van decreet onthouden. Inhoudelijk staat sp.a wel achter het voorstel van decreet, niet het minst omdat de keuzevrijheid wordt vergroot en het beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

Kurt De Loor vraagt nog of artikel 2 van het voorstel van decreet wel beantwoordt aan de bedoeling van de indieners, met name dat niet elke individuele gemeentelijke begraafplaats alle mogelijke vormen van lijkbezorging mogelijk moet maken.

Katrien Schryvers geeft het voorbeeld van een gemeente met drie deelgemeenten en drie begraafplaatsen. Momenteel moet elk van de drie begraafplaatsen alle vormen van lijkbezorging aanbieden. In het voorstel van decreet is voorzien dat

alle vormen van lijkbezorging in het geheel van de gemeente aanwezig moeten zijn. Alle begraafplaatsen samen op het grondgebied van een gemeente moeten alle vormen van lijkbezorging aanbieden. Het is de bedoeling dat de inwoners binnen de eigen gemeente de keuze hebben, maar niet elke begraafplaats binnen de gemeente moet in alle vormen van lijkbezorging voorzien.

Kurt De Loor vraagt wat dan de zin van een intergemeentelijke samenwerking kan zijn.

Katrien Schryvers antwoordt dat er als surplus ook een intergemeentelijke begraafplaats kan zijn, zoals er ook een intergemeentelijk crematorium kan zijn. Het is echter zo dat de inwoners binnen de eigen gemeente alle vormen van lijkbezorging ter beschikking moeten hebben.

Ingrid Pira stelt dat haar fractie het voorstel van decreet inhoudelijk kan steunen. Omdat dit onderwerp de grenzen van meerderheid en oppositie overstijgt, vindt ook zij het jammer dat er geen overleg met de oppositie werd gepleegd.

3. Artikelsgewijze stemming

Artikelen 1 tot 5 worden eenparig aangenomen met 14 stemmen.

4. Eindstemming

Het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 16 januari 2004 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wordt aangenomen met 13 stemmen voor bij 1 onthouding.

Mercedes VAN VOLCEM,
voorzitter

Michel DOOMST
Marius MEREMANS,
verslaggevers